

HUIDPREVENTIE VOOR DE STARTENDE KAPPER ✂

TRANSNATIONAAL ESF-PROJECT

‘Op-één-haar-na’

Promoter: UBK/UCB vzw-asbl
Redactie: Miet Verhamme

Colofon:

Huidpreventie voor de startende kapper
Miet Verhamme

Coiffure.org by UBK/UCB vzw-asbl, 2015
Vijfwindgatenstraat 21 F, 9000 Gent, België
Vormgeving: Mangrove Productions

Inhoud

I DE HUID 6

1.1 DE HUID.....	6
1.1.1 De huid is gemiddeld 2m ² groot.....	6
1.1.2 Waar hebben wij de huid eigenlijk voor nodig?.....	6
1.1.3 Laag na laag.....	6
1.2 RISICOFACTOREN VOOR DE HUID.....	9
1.2.1 Water droogt de huid uit.....	9
1.2.2 Chemische stoffen.....	10
1.2.3 Andere belastingen voor de huid.....	11
1.3 BEROEPSGERELATEERDE HUIDAANDOENINGEN.....	12
1.3.1 Beroepsgerelateerde huidandoeningen – om uit je vel te springen.....	12
1.3.2 Welke beroepsgerelateerde huidandoeningen bestaan er?.....	13
1.3.3 Andere mogelijke huidandoeningen.....	14
1.3.4 Eczeemtest.....	15

2 DE TOEPASSING 16

2.1 HUIDBESCHERMING.....	16
2.1.1 Werkingsprincipe van huidbeschermende producten.....	16
2.1.2 Huidbeschermende crème.....	17
2.1.3 Beschermende handschoenen.....	18
2.1.4 Draag beschermende kledij.....	21
2.1.5 Gebruik nikkelvrij materiaal.....	21
2.1.6 Doe sieraden aan je handen en vingers af om te werken.....	22
2.1.7 Knip eerst de haren alvorens ze te kleuren.....	22
2.1.8 Persoonlijke bescherming.....	22
2.1.9 Extra tips.....	22
2.2 HUIDREINIGING.....	22
2.2.1 Principe: zo weinig mogelijk, zo veel als nodig is.....	22
2.2.2 Handzeep.....	23
2.2.3 Gebruik lauw water.....	23
2.2.4 Welke handdoek gebruiken?.....	23
2.2.5 Hoe de handen afdrogen?.....	23
2.2.6 Was je handen altijd in een aparte ruimte.....	23
2.3 HUIDVERZORGING.....	24
2.3.1 Gebruik huidverzorgende crème na je werk, maar ook na je huishoudelijke taken.....	24
2.3.2 Breng voor het slapengaan ('s nachts) eens een handenmasker aan.....	24

3.ADDENDUM: HOE OMGAAN MET KRITISCHE KLANTEN..... 25

3.1 KRITISCHE KLANT.....	25
3.3.1 Hoe kan je in dit geval reageren?.....	25
3.3.2 Is de klant nog niet overtuigd?.....	25
3.2 DAT ISTOCH NIETS.....	26
3.2.1 Hoe kan je Maria overtuigen?.....	26
3.2.2 Is Maria nog niet overtuigd?.....	26
3.3 DAT IS EEN ZAAK VOOR DE BAAS.....	27
3.3.1 Hoe kan je jouw baas overtuigen?.....	27
3.3.2 Is je baas nog niet overtuigd?.....	27

4. BIJLAGE I: ECZEEM DOOR HERHAALD CONTACT MET HUIDIRRITERENDE STOFFEN..... 28

4.1 FASE 1: VERWIJDERING VAN DE WATER-/VETFILM.....	28
4.2 FASE 2: ONTVETTING VAN DE HOORNLAAG.....	28
4.3 FASE 3: BINNENDRINGEN VAN BEROEPSSTOFFEN.....	28

5. BIJLAGE 2: ZO ONTSTAAT EEN ALLERGIE 30

5.1 FASE 1: SENSIBILISATIEFASE.....	30
5.2 FASE 2: IMMUNREACTIE EN ALLERGIEGERELATEERDE ONTSTEKING VAN DE HUID.....	30

Module huidbescherming

Wist je dat... ¹

- regelmatig contact met water, shampoo en haarverf de onbeschermdde huid belast en zelfs kan leiden tot beroeps-gerelateerde huidaandoeningen?
- een droge of schilferige huid je al de eerste 'alarmsignalen' zendt?
- vele kappers al tijdens hun opleiding een beroepsgerelateerde huidaandoening aan de handen ontwikkelen?
- sommige kappers omwille van deze huidaandoening zelfs hun beroep moeten opgeven?
- het ontstaan van beroepsgerelateerde huidaandoeningen met een paar simpele huidbeschermende maatregelen doeltreffend kan worden vermeden?

¹ Duitsland: website Safehair www.safehair.eu

1. DE HUID²

1.1. DE HUID

1.1.1. De huid is gemiddeld 2m² groot.

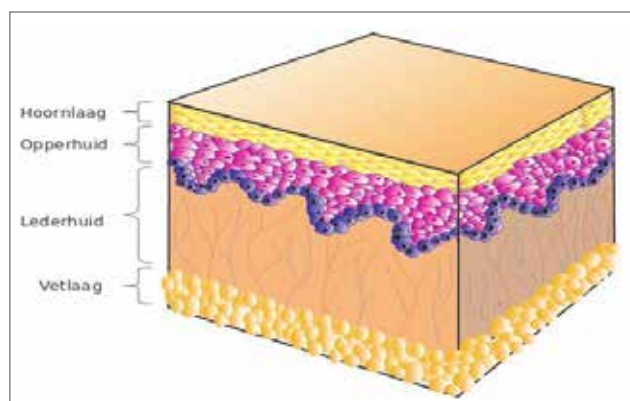
1.1.2. Waar hebben wij de huid eigenlijk voor nodig?

Onze huid is een **contactorgaan** (bijv. temperatuur, pijn). Bijzonder belangrijk zijn evenwel haar vele **beschermende functies**. Ze biedt een zekere bescherming tegen:

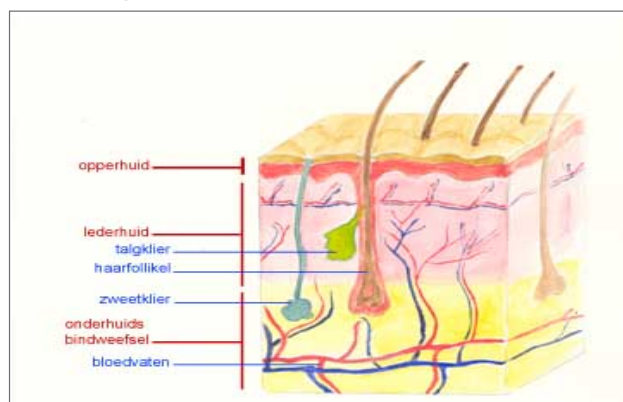
- koude en warmte
- druk en stoten
- water
- uitdroging
- chemische substanties (bijv. logen, zuren³, water)
- besmettingen: kiemen (bijv. bacteriën, schimmels, virussen)
- UV-stralen, bruin worden is een bescherming van de huid tegen UV-straling

1.1.3. Laag na laag

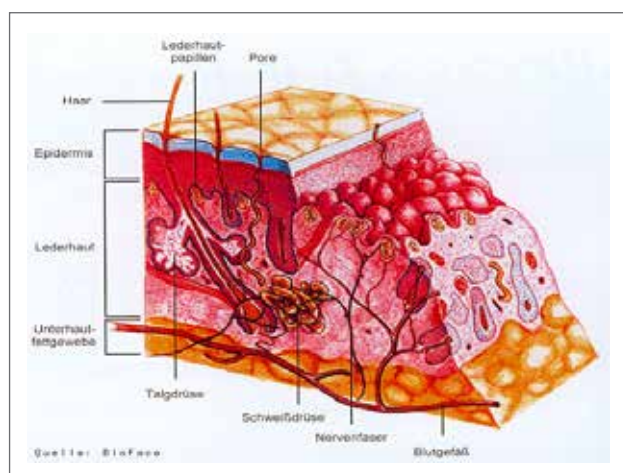
Afbeelding 1⁴

Afbeelding 2⁵

Afbeelding 3⁶

1. De onderhuid (subcutis)

De onderhuid bestaat uit een reservoir voor voedingsstoffen (het vetcelweefsel) en biedt bescherming tegen koude en druk.

2. De lederhuid (dermis)

De lederhuid bevat verschillende cellstructuren (bijv. bloedvaten, haarwortels, zweetklieren) en vele elastische vezels.

2 Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu. Bijvoorbeeld bij amazon.com kan men een didactisch voorbeeld van de huid kopen in de vorm van een huisje

3 Zuren: cfr. effect ganze dag sinaasappelen schillen

4 Afbeelding 1: www.saluberproducten.nl

5 Afbeelding 2: www.saluberproducten.nl

6 Afbeelding 6: Oostenrijk: AUYA: Schöne Hände sind deine Visitenkarte (ppt)

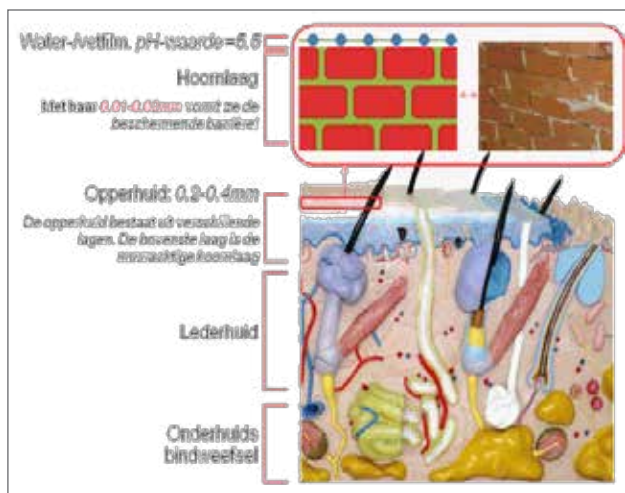
Wanneer je je snijdt en je bloedt, ben je door de opperhuid en lederhuid gegaan. Zonder bloed is er ook geen nieuwe huid.

3. De opperhuid (epidermis)

De opperhuid beschermt het lichaam tegen milieu-invloeden en bevat geen bloedvaten.

4. De hoornlaag – de muur van het lichaam⁷

De hoornlaag is de buitenste laag van ons lichaam.

Functie:

- Ze beschermt ons tegen chemische stoffen, water en ziektekiemen (virussen, bacteriën, schimmels en andere micro-organismen).
- Tegelijkertijd beschermt ze ons tegen vocht-verlies.

Hoe komt de hoornlaag tot stand:

Zonder dat we het merken, wordt de opperhuid constant vernieuwd! Dit proces is uniek, want geen enkel ander orgaan is daartoe in deze omvang in staat! In de kiemlaag - boven de lederhuid en onderste laag van de opperhuid - worden nieuwe huidcellen gevormd door celdeling. Tijdens hun 'tocht' richting huidoppervlak veranderen ze van uiterlijk en ontwikkelen ze zich tot **hoorncellen**. Elke dag verliezen wij miljoenen hoorncellen zonder dat we het merken. Deze complete vernieuwing van de opperhuid **duurt ca. 28 dagen, dus 4 weken!** Voor gewonde handen duurt het herstel langer. Deze bovenste laag van de huid, is dan ook de hoornlaag met een dikte van 0,02 mm.

Uitzicht:

Wanneer je een huis bouwt, heb je niet alleen stenen nodig, maar ook mortel. Moest je huid 2m dik zijn, dan zou dit een pantser zijn. Een huid moet elastisch zijn.

De hoornlaag kan je vergelijken met een **bakstenen muur** met cement. De bakstenen zijn de dode hoorncellen en het **cement** ertussen is vet dat de bakstenen bij elkaar houdt.

Onze hoornlaag heeft ook een bepleistering. Bovenop de hoornlaag bevindt zich een **water- en vetfilm**. Het water komt van de zweetklieren en het vet van de talgklieren.

PROEF 1: HANDENAFDRUK OP SPIEGEL

Om dit aan te tonen, plaats je je hand op een spiegel. Je ziet een handafdruk op de spiegel. Wanneer je daarna je handen wast en goed afdroogt en opnieuw je hand op de spiegel plaatst, zie je niets meer. Je hebt immers de water- en vetlaag verwijderd.

Zeep wast dus vet af! Zeep kent geen verschil tussen huideigen vet en extern aangebracht vet. Het duurt ongeveer 1,5 tot 3 uur voor de huid dit weer hersteld heeft. Denk eens na over hoeveel keer je je handen al hebt gewassen alvorens je naar het werk vertrekt?

Functie van de water- en vetfilm:

a) Ze beschermt ons tegen ongewenste bacteriën, virussen en schimmels, water en chemische stoffen.

De water-/vetfilm reageert bij een pH-waarde van ca. 5,5 chemisch licht zuur. De stofwisseling is dan het meest actief.

De pH-waarde geeft aan of een waterige oplossing zuur, neutraal of alkalisch/basisch is. De pH-waarde kan zich bevinden tussen 0 en 14. pH 7 is neutraal en een voorbeeld hiervan is water. Waarden tussen 0 en 7 zijn zuur (bv. maagzuur, citroen en Coca Cola) en waarden tussen 7 en 14 zijn alkalisch (bv. zeep en wasmiddelen). De huid heeft een pH-waarde van ongeveer 5,5.

pH-neutraal = 7, bv. water

Ons huidoppervlak is met een pH-waarde van 5,5 licht zuur en ons belangrijkste bescherm-schild tegenover ongewenste bacteriën, virussen en schimmels. De water-/vetfilm op onze huid wordt daarom ook zuurbescher-mingsmantel genoemd.

pH-huid neutraal = 5,5

Reinigen van de handen:

Om de licht zure pH-waarde van de huid te beschermen, moeten er bij het reinigen van de handen zogenaamde **pH-huidneutrale producten** worden gebruikt. Deze hebben ook bij een pH-waarde rond 5,5 een goede reinigingswerking.

Bij de aankoop van deze huidreinigende producten moet men er dus goed op letten dat men pH-‘huid’neutrale producten aankoopt en geen ‘pH-neutrale’ producten, want die zijn minder huidvriendelijk.

Wassen van de handen:

Omwille van de pH-waarde 7 van water, kan langdurig contact met water de huid schaden. De pH-waarde 7 van het water kan leiden tot een lichte verhoging van de pH-waarde van ca. 5,5 van de huid. Daardoor verliest de huid haar zure eigenschappen, waardoor men minder bescherming heeft tegenover kiemen (bacteriën, virussen, schimmels...). *cfr. huisje: mortel weg, vet weg. Buitenstoffen kunnen veel beter naar binnen dringen; cfr. te lang in bad, je vel verschrompelt, de cellen krimpen, vet weg.*

PROEF 2⁸ : PH-WAARDE BEPALEN

- Raden welke pH
- Uittesten met streepjescode (cfr urinetest)
- Babyzeep pH 10 (misleidende marketing)

Er worden proefjes gedaan om de pH-waarde te bepalen van zeep, babyzeep, douchecrème, handzeep, afwasmiddel, Dove, ...

Sommige van de producten hebben een pH-waarde van 10 zoals babyzeep. Dit zijn echte 'zepen'. Sommige producten zijn een belasting voor de huid, omdat de huid haar pH-waarde opnieuw moet herstellen naar 5,5. Andere producten hebben een pH-waarde van 5. Deze producten zijn huidneutraal. Dit zijn geen zepen, maar 'waslotions'. Het gebruik ervan zorgt ervoor dat je de huid minder belast. Het is aan te raden om een waslotion zonder kleur- en geurstof te gebruiken, omdat deze stoffen een allergie kunnen veroorzaken. Kleur- en geurstoffen zijn schadelijk voor de huid, want ze nemen de water- en de vetlaag weg.

Opgelet voor de misleidende reclame op de producten. Cosmetica producten vallen niet onder de regelgeving van de geneesmiddelen. Producenten mogen schrijven wat ze willen, ook al is dat niet waar.

b) De hoornlaag beschermt ons tegen vochtverlies.

Als de huid geen hoornlaag zou hebben, dan zou het lichaam per dag ongeveer 20-30 liter water via het lichaamsoppervlak verliezen. Zoveel kan een mens niet drinken.

Maar ook met een gezonde huidbarrière is de huid niet volledig dicht. Dagelijks verliezen wij ongeveer 300 ml water via het huidoppervlak. Het water leidt tot een doorvochtiging van de huid, die via speciale vochthoudende factoren het water kan binden.

De hoornlaag is dik aan bv. de voetzolen en handpalmen.

De hoornlaag is dun tussen de vingers: risico voor kappers!

De huid zelf is niet vet. De hoornlaag bevat keratine en deze neemt het water op.

1.2. RISICOFACTOREN VOOR DE HUID

Onze 'muurachtige' hoornlaag met de water-/vetfilm als 'bepoistering' beschermt ons tegen vreemde stoffen. Wanneer onze huidbarrière gestoord is, kunnen vreemde stoffen gemakkelijker binnendringen in de huid. Heel belangrijke factoren die de huidbarrière aantasten, zijn frequent **contact met water** en **chemische stoffen**.

1.2.1. Water droogt de huid uit

'Water droogt de huid uit' klinkt misschien als een tegenstelling, maar het klopt!

De hoorncellen zwellen op door contact met water en vocht en binden heel veel water. *De cellen kunnen tot 3x groter worden.*

Als je handen weer in een droge omgeving zijn, verdampt het overtollige water en krimpen de cellen opnieuw.

Daardoor worden de afstanden tussen de cellen groter en de huid wordt doorlatend voor stoffen van buitenaf.

Voor irriterende en allergieverwekkende stoffen is het nu bijzonder gemakkelijk om in de huid binnen te dringen. Tegelijkertijd kan er veel extra water uit de huid ontsnappen. De huid droogt uit en voelt droog en ruw aan.

PROEF 3: SUIKERKLONTJE IN WATER

In een glas water wordt er een suikerklontje gelegd.

Doel: Aantonen dat water een oplosmiddel is

De handen van een kapper worden zwaar belast omdat ze:

- veelvuldig in contact komen met water of vochtige voorwerpen,
- meer dan twee uur per dag vochtig zijn,
- vaak gewassen worden,
- frequent zwaar vuil zijn en gereinigd moeten worden.

1.2.2. Chemische stoffen⁹

PROEF 4: CHEMISCHE STOFFEN OP DE HUID

Op een stukje varkenshuid wordt er een permanentvloei-stof aangebracht. Er wordt ook neutralisatievloei-stof op de varkenshuid aangebracht. De pH-waarde van beide vloeistoffen wordt bepaald.

Doel: Visualiseren van het effect van chemische stoffen op de huid

PROEF 5: CHEMISCHE STOF OP ISOMBLOKJE

Op een isomblokje wordt er een chemische stof aangebracht.

Doel: Aantonen dat de chemische stof snel door het isomblokje dringt en dat de isomo oplost door de chemische stof (chemische stof is een agressieve stof)

Wasactieve substanties (bijv. in zepen of in shampoos) zorgen ervoor dat de vetten uit de huid worden gewassen. Door het uitwassen kan de huidbarrière en bijgevolg de beschermende functie worden geschaad. Een droge, ruwe huid is al een eerste teken van een verminderde huidbarrière. Dan kunnen ook allergieverwekkende stoffen (allergenen), bijv. uit haarverf, shampoo of permanentvloei-stof gemakkelijker in de huid dringen en een allergische huidreactie veroorzaken.

Er zijn verschillende mogelijkheden waardoor je handen in contact komen met water en chemische producten:

- wassen/spoelen/haar kleuren/permanen-ten met blote handen
- gereedschap besmeurd door chemische stoffen
- aanraken van verontreinigde kleding, gereedschappen ...
- spatten, bij het mengen of het behandelen, van chemische producten op je huid
- spuitbussen (aerosolen) en stof op je huid en op voorwerpen waarmee je in contact komt

⁹ Zie ook nog België: Brochure Risktrainer, p. 23

Zo herken je de gevaren voor de huid

a) Bijtende/corrosieve stoffen

Corrosieve stoffen herken je aan de volgende etikettering (pictogram), die op het product of op zijn verpakking gedrukt moet zijn:

Nieuw en oud gevarenpictogram voor de etikettering van 'corrosieve' stoffen (links: nieuwe etikettering vanaf 2009; rechts: oude etikettering tot 2009)

Producten met een dergelijk pictogram hebben een bijtend effect op de huid en kunnen leiden tot een plotseling optredende ontsteking van de huid.

b) Irriterende stoffen

Irriterende stoffen herken je aan het volgende pictogram:

Nieuw en oud gevarenpictogram voor de etikettering van 'huidirriterende' stoffen (links: nieuwe etikettering vanaf 2009; rechts: oude etikettering tot 2009)

Stoffen met een dergelijke etikettering kunnen bij herhaaldelijk contact de huidbarrière overbelasten en eveneens ontstekingen van de huid veroorzaken.

Er zijn echter uitzonderingen! Water, shampoo en huidreinigende producten hebben bij herhaald gebruik eveneens een irriterend effect, zonder dat de desbetreffende etiketteringsplicht hierop van toepassing is. Of heb je al ooit een 'X' op een waterkraan gezien?

c) Allergieverwekkende stoffen

Allergieverwekkende stoffen zijn moeilijk te herkennen en worden niet geëtiketteerd met een pictogram. In principe kan nagenoeg iedere stof een allergie veroorzaken.

Allergieverwekkende haarverf mag daarom sinds november 2011 niet meer bij personen onder 16 jaar worden gebruikt of aan hen worden verkocht en er bestaat voor fabrikanten een etiketteringsplicht voor producten waarin bepaalde stoffen zitten waarvan bekend is dat ze sterk allergieverwekkend zijn.

1.2.3. Andere belastingen voor de huid¹⁰

Kappershanden worden - naast water en chemische stoffen - nog bijkomend belast door:

- verwondingen
- infecties
- warmte (föhn, stijltang...)
- meer dan 2u dragen van vloeistofdichte handschoenen
- koude en wind

¹⁰ Oostenrijk: Auva ppt Schöne Hände sind deine Visitenkarte

1.3. BEROEPSGERELATEERDE HUIDAANDOENINGEN

1.3.1. Beroepsgerelateerde huidaandoeningen – om uit je vel te springen

Beroepsgerelateerde huidaandoeningen zijn huidaandoeningen die veroorzaakt worden door het uitvoeren van je werk.

Het beroep van kapper behoort tot de zogenaamde 'risicoberoepen voor de huid'. Dat betekent dat kappers relatief vaak te maken hebben met huidaandoeningen¹¹.

Risico's:

- frequent haren wassen zonder handschoenen
- contact met chemische producten (shampoo, haarkleuren, haarverzorging...)
- scharen en scheermessen
- ...

De belangrijkste symptomen zijn¹²:

- droogte
- roodheid
- jeuk
- schilfers
- scheuren/blaarvorming
- pijn
- gekrakeleerde huid

Dermatitis image gallery¹³

Opmerking¹⁷

Er zijn mensen die door aanleg (genetisch bepaald) een overgevoeligheid van de huid (en slijmvliezen) hebben tegenover omgevingsstoffen. Dit kan zich o.a. uiten in aandoeningen als: hooikoorts, een veelvoorkomende jeukende huidafwijking die in stand wordt gehouden door krabben of wrijven (neurdermitis), allergisch astma bronchiale ...

Bij deze mensen kan de huid gemakkelijker beschadigd worden en kunnen beroepsgerelateerde huidaandoeningen sneller ontstaan dan bij andere mensen.

Indien deze mensen als kapper werken, dan moeten zij bijzonder goed op de eigen huid letten en deze consequent beschermen en verzorgen.

11 Nederland, website Kapperspoli <http://www.huidenarbeid.nl/kapperspoli/>

12 GB: Kapperswebsite van HSE <http://www.hse.gov.uk/hairdressing>

13 GB: Kapperswebsite van HSE <http://www.hse.gov.uk/hairdressing/gallery.htm>

14 www.huidziekten.nl

15 Oostenrijk Auva ppt Schöne Hände sind deine Visitenkarte

16 Nederland: ppt Harma Stenveld – presentatie 4 mei 2015 Gent (slotevenement)

17 Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

1.3.2. Welke beroepsgerelateerde huidaandoeningen bestaan er?

Bij beroepsgerelateerde huidaandoeningen gaat het bijna altijd om **eczeem**.

Eczeem is een ontstekingsreactie van de huid (*opperhuid* en *bovenste lederhuid*) die verschillende oorzaken kan hebben.

Eczeem is niet besmettelijk (wordt niet veroorzaakt door bacteriën, schimmels of virussen) en kan niet worden doorgegeven van de ene persoon naar de andere. Ziektekiemen kunnen zich wel gemakkelijker nestelen op de beschadigde huid.

Er zijn twee soorten van contacteczeem: irritatie dermatitis en allergische contact dermatitis.

Meestal is de ontsteking op de handen het gevolg van een irritatie van de huid = *irritatie dermatitis*¹⁸ door:

- een kortstondig contact met sterke chemische producten zoals bv. bleekmiddel (acuut toxisch contacteczeem),
- (meestal) herhaald contact met huid-irriterende stoffen: door veelvuldig nat werken of werken met mildere chemische producten zoals shampoo, zeep (degeneratief eczeem) = '*kapperseczeem*'.

Nat werken is een van de belangrijkste oorzaken van eczeem¹⁹. Je loopt meer risico op huidaandoeningen als je handen langer dan 2u per dag in contact komen met water. Of als je handen meerdere keren per dag nat zijn, of als je voor 10 klanten (of meer) per dag

shampoo hebt aangebracht. Daarom lopen medewerkers die veel haar wassen meer risico.

Kapperseczeem kan zo ernstig worden dat men het vak niet meer kan uitoefenen.

Maar soms wordt eczeem ook door een allergie veroorzaakt

= *allergisch contacteczeem*.

a) Eczeem door herhaald contact met huidirriterende stoffen (degeneratief eczeem)²⁰.

Het degeneratief eczeem ontwikkelt zich in 3 fasen door een langdurige of herhaalde inwerking van één of meerdere irriterende stoffen.

Fase 1: Verwijdering van de water-/vetfilm

Handen wassen -> water- en de vetlaag is weg -> verdroging

Fase 2: Ontvetting van de hoornlaag

Veelvuldig handen wassen -> de vetlaag is tussen de hoorncellen verdwenen -> gevolg: uitdroging

Fase 3: Binnendringen van beroepsstoffen

Beschadiging van de huid -> de slechte stoffen kunnen de huid binnendringen -> gevolg: roodheid, jeuk, blaasjes

18 Nederland: website FNV Mooi <http://www.fnvmooigeregeld.nl/gezond-werken/eczeem-en-luchtwegen/>

GB: Kapperswebsite van HSE <http://www.hse.gov.uk/hairdressing>

19 GB: Kapperswebsite van HSE: <http://www.hse.gov.uk/hairdressing>

20 Duitsland: Verslag study visit Osnabruck – prof. Swen Malte John, – Institute for Interdisciplinary Dermatological Prevention and Rehabilitation (iDerm) at the University of Osnabrück (26 – 29 augustus 2014)

b) Allergisch contacteczeem²¹

Allergenen zijn stoffen die, bij contact met de huid, een allergische ontsteking veroorzaken²².

Waarom sommige personen plots een allergie voor een bepaalde stof ontwikkelen, is niet precies geweten.

Veel mensen worden allergisch voor nikkel (in witmetalen voorwerpen), voor een bepaalde haarkleurstof, voor latexhandschoenen of voor bewaarmiddelen in haarverzorgingsproducten. In dit geval kan reeds een eenmalig contact met de huid een allergisch contacteczeem veroorzaken. Maar soms kan het ook maanden of zelfs jaren duren alvorens de allergie zich ontwikkelt.

Allergenen dringen in de huid. Deze allergenen maken als het ware ons afweersysteem wijs dat ze voor het lichaam een bedreiging vormen en dat ze daarom moeten afgestoten worden. Ze worden (via de cellen van Langerhans) naar de lymfeklieren gebracht. Bij een volgend contact met het allergeen gaat ons afweersysteem heftig reageren door een ontsteking. De reactie zal pas optreden na 3 dagen. De allergie voor die bepaalde stof blijft voor altijd bestaan. Telkens als deze persoon in contact komt met deze stof, ontstaan er eczeemletsels.

Adviezen van kappers²³:

- Regelmatig schoonmaken van de werkomgeving voorkomt onzichtbare vervuiling met kappersproducten. Een goede hygiëne helpt mee om kapperseczeem te voorkomen.

- Stress heeft een negatieve invloed op huidklachten en doet een allergie opvlammen. Train jezelf daarom om je te ontspannen.

1.3.3. Andere mogelijke huidaandoeningen²⁴

Schimmelnagel (in de volksmond

kalknagel genoemd)

Veranderingen aan de nagel in kleur (grijs, bruin, geel, of witte delen) of structuur (ruwe of verdikte zones, of splijting) wijst op een aandoening.

Het is wel degelijk een schimmel die de nagel aantast en niet het kalk. Want kalknagels bestaan niet! Bovendien klinken kalknagels heel onschuldig, maar dat zijn ze helemaal niet. Indien de aandoening geen schimmelinfectie is, kan het ook deel uitmaken van een ziekte.

Het is sterk aanbevolen om een dergelijke nagel steeds medisch te laten nakijken en om daar zelf geen tips rond te geven.

Eeltvorming

Eelt is een dikker stuk huid dat verhard is door constante wrijving. Op de huid ontstaat een harde, gelige hoornmassa. Bij een kapper ontstaat een eeltknobbel op de vingers door te werken met de schaar.

Kappershand

De kappershand wordt veroorzaakt door haartjes die in de huid dringen, voornamelijk in het weefsel tussen de vingers. De

21 Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu.

België: Idewe: Niets aan de hand? Toch wel,

22 Er zijn evenwel stoffen die vaker tot allergieën leiden dan andere stoffen. Daartoe behoren vele typische kapperschemicaliën. Een wijd verspreid allergeen is bijvoorbeeld p-fenyleendiamine (PPD), dat in veel oxiderende haarverf zit en bij kappers, maar ook bij klanten, heel vaak kan leiden tot een allergie.

23 Nederland: website Healthy hairdresser <http://www.healthyhairdresser.nl>

24 België: Brochure Risktrainer p.33- 34

indringende haartjes kunnen een ontsteking veroorzaken. Vervolgens ontstaan er kleine purperrode puistjes tussen de vingers, gewoonlijk met een opening in het midden, waaruit bij tussenpozen etter vrijkomt.

1.3.4. Eczeemtest²⁵

Kijk naar je handen, polsen en onderarmen en doe de Huid- en Arbeidstest. Deze test helpt je bij het beantwoorden van de vraag: “Heb ik (hand)eczeem?”. De Huid- en Arbeidstest helpt je ook bij de vraag of je eczeem mogelijk veroorzaakt wordt door je werk.

De Handeczeemtest bestaat eigenlijk uit twee testen:

- 1) de Quick-Scan: hiermee test je of je een gevoelige huid hebt. En of je dus extra moet oppassen.
- 2) de Handeczeemtest: hiermee kom je er achter of je handeczeem hebt en in welke mate.

Je krijgt ook advies wat je er tegen moet doen. De test bestaat uit foto's van eczeem, van beginnend tot zeer ernstig. Bij de foto's moet je aangeven of de huid op de foto lijkt op die van jou.

PROEF 6: ECZEEMTEST

Toepassen van de eczeemtest

²⁵ Nederland: Kapperspoli: <http://www.healthyhairdresser.nl/dwnlds/handexceemtestkln.pdf>

2. DE TOEPASSING²⁶

Huidbescherming – er met gezonde huid vanaf komen

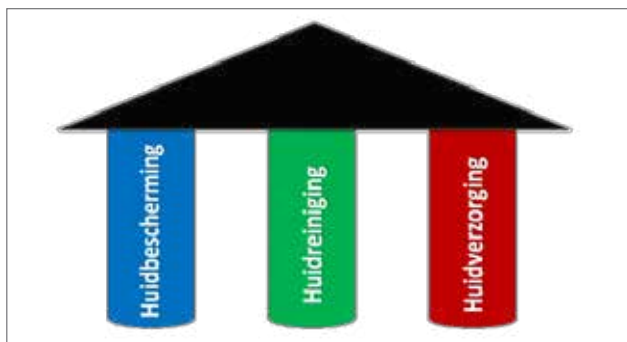
Er als kapper/kapster met een gezonde huid vanaf komen, is helemaal niet zo simpel.

Door een paar basisregels op te volgen, kan je erin slagen om al de risicofactoren van je lijf te houden. *Wij tonen je hoe!*

Alle goede dingen bestaan uit drie!

Een systematische huidbescherming is gebaseerd op 3 pijlers:

1. Huidbescherming
2. Huidreiniging
3. Huidverzorging

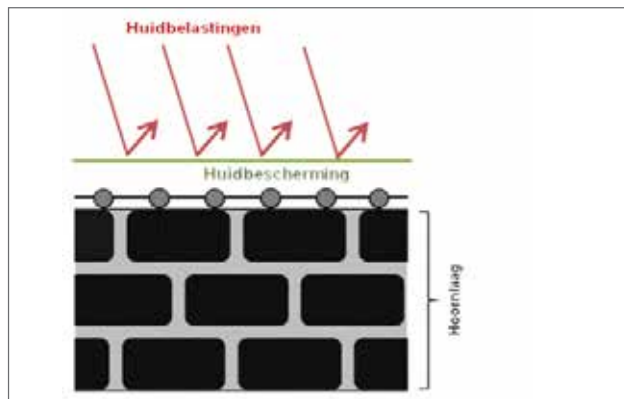
Systematische huidbescherming

2.1. HUIDBESCHERMING

Bedoeling : een droge, zuivere huid.

2.1.1. Werkingsprincipe van huidbeschermende producten

Het komt erop aan om de huid beter te beschermen en om de huidbelasting te verminderen.

Werkingsprincipe van huidbeschermende producten

De huid kan men beter beschermen door een zo doeltreffend mogelijke bescherm laag te vormen = *huidbeschermende crèmes*.

De **huidbelasting** (tegen gevaarlijke stoffen) kan men verminderen door:

- *beschermende handschoenen*
- *het dragen van beschermende kledij (schort)*
- *gebruik van nikkelvrij materiaal*
- *sieraden aan je handen en vingers af te doen om te werken*
- *eerst de haren te knippen alvorens ze te kleuren*

²⁶ Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

Duitsland: website https://www.bgw-online.de/DE/Arbeitssicherheit-Gesundheitsschutz/Gesunde-Haut/Hintergrundinfos-Haut/Hintergrundinfos-Haut_node.html

Verder:

- Draag warme handschoenen bij het buitengaan in de winter.
- Gebruik beschermende handschoenen voor nat werk in je vrije tijd.
- Verzorg wonden onmiddellijk en hygiënisch.
- Wissel nat werk af met droog werk.

2.1.2. Huidbeschermende crème²⁷**PROEF 7: HANDCRÈME OP ISOMOBLOKJE + CHEMISCHE STOF**

Het isomoblokje wordt eerst ingewreven met handcrème. Bovenop dit ingesmeerd isomoblokje wordt er een chemische stof gedaan.

Doel: Aantonen dat de chemische stof minder snel wordt opgenomen en dat de chemische stof minder snel oplost door de beschermende handcrème.

PROEF 8: HANDCRÈME OP SUIKERKLONTJE EN IN WATER

Een suikerklontje wordt eerst met handcrème ingewreven. Daarna wordt het ingewreven klontje in een glas water gelegd.

Doel: Aantonen dat het suikerklontje minder snel oplost mét de handcrème dan zonder. De handcrème zorgt dus voor een beschermlaag (zie proef 4).

Als kapper heb je vooral te maken met water, vocht en het lang dragen van handschoenen. In de handschoenen wordt er ook vocht verzameld en ontstaat er een vochtig milieu.

De huidbeschermende crème moet je dus beschermen tegen het water en tegen het feit dat de huidbarrière week wordt. Door het gebruik van crèmes herstelt de huid zich onmiddellijk.

Aanbevolen huidcrèmes²⁸

Aanbevolen huidcrèmes zijn neutrale, hydraterende/vochtinbrengende crèmes. De crèmes moeten vrij zijn van kleuren en geurstoffen, aangezien deze stoffen een allergie kunnen veroorzaken. Ieder personeelslid moet over zijn eigen crème beschikken, of de crème moet in een dispenser zitten, zodat er geen kruisbesmetting tussen de verschillende personeelsleden mogelijk is. Het is goed dat de crème op verschillende plaatsen in het kapsalon beschikbaar is: op de rolwagentjes, aan de wasbakken, aan de receptie enz. Je kunt deze crèmes kopen bij de apotheek of groothandel.

Hoe de crème aanbrengen?

- Wrijf je handen volledig in, op alle delen van je huid.
- Wrijf goed tussen de vingers en aan de nagelriemen.
- Wrijf ze met een voldoende hoeveelheid huidbeschermende crème in, dan pas werkt de bescherming.

²⁷ Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

²⁸ GB: Kapperswebsite van HSE <http://www.hse.gov.uk/hairdressing/>

België. OiRA-tool: Risk statement 4.2.4. De handen worden regelmatig ingesmeerd met een neutrale, hydraterende handcrème

Wanneer de crème aanbrengen?

- Wrijf je handen in na het wassen van de handen.
- Wrijf je handen in kort na het dragen van de handschoenen.
- Wrijf je handen regelmatig in d.w.z. na de koffie, na het eten, na het afrekenen, voor een langere pauze, na het werk en 's avonds. De werking van de crème vermindert immers snel.

Let op: Tegen kapperschemicaliën zoals haarverf, permanentvloeistof e.a. kunnen huidbeschermende crèmes je niet beschermen. Daartegen helpen alleen aangepaste beschermende handschoenen.

Een handcrème mag daarom **nooit als vervanging voor handschoenen** worden beschouwd!

2.1.3. Beschermende handschoenen²⁹

PROEF 9: HANDSCHOEN OP ISOMOBLOKJE + CHEMISCHE STOF

Een isomoblokje wordt in een handschoen gedaan. Op de handschoen wordt er een chemische stof gedaan.

Doel: Aantonen dat de handschoen het isomoblokje volledig beschermt tegen de chemische stof. De isomo wordt niet aangetast dankzij de handschoen.

PROEF 10: HANDSCHOEN ROND SUIKERKLONTJE EN IN WATER

Een suikerklontje wordt in een handschoen gedaan. De handschoen komt in contact met water.

Doel: Aantonen dat de handschoen het suikerklontje volledig beschermt tegen het water. Het suikerklontje lost niet op.

PROEF 11: TESTEN HANDSCHOENEN + CORRECT UITDOEN

De cursisten testen verschillende handschoenen uit en doen verschillende keren de handschoenen op een correcte manier weer uit.

Doel:

- het leren kennen van:
 - verschillende materies waaruit handschoenen kunnen bestaan (vinyl, nitril...).
 - de verschillende maten (S,M,L...).
- de handschoenen op een correcte manier leren uitdoen.

Soorten beschermende handschoenen:

De bescherming van de handschoenen wordt enkel geboden door geschikte handschoenen. Niet elke handschoen is immers dezelfde. Er bestaan veel verschillende soorten en materialen. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen:

- wegwerphandschoenen die zeer dun zijn en waarin je een goed gevoel hebt,
- herbruikbare handschoenen die dikker zijn.

²⁹ Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

GB: Video GB <http://www.hse.gov.uk/hairdressing>, Maxime's story

België. OiRA-tool: 1.1 submodule: Handschoenen: De werkgever van een kapsalon is wettelijk verplicht om 'persoonlijke beschermingsmiddelen', zoals handschoenen, ter beschikking te stellen van de medewerkers.

a) Wegwerphandschoenen³⁰

Zéker bij het kleuren, ontkleuren, ontkrullen en permanenten.

Omdat beschermende handschoenen dé belangrijkste maatregel zijn tegen huidaan- doeningen, moet men ze zéker dragen bij:

- het aanmaken, opbrengen en uitspoelen van *haarverf en kleurspoelingen*.
- het aanmaken, opbrengen en uitspoelen van *blondeermiddelen*.
- het bereiden, opbrengen, neutraliseren en uitspoelen van *permanentvloeistoffen*.

Sterk aanbevolen bij het toepassen van een shampoo³¹

Omdat men sneller kapperseczeem krijgt als men vaak natte handen heeft, is het aan te bevelen om wegwerphandschoenen te dragen bij het toepassen van een shampoo.

Let op:

- De pols en een deel van de voorarm moeten bedekt worden, zodat er geen vloeistof in de handschoen kan terechtkomen.
- Meer dan 30 minuten per uur nat werk verrichten is niet goed. Meer dan de helft van de werktijd wassen en spoelen zorgt voor een sterke uitdroging van de huid! Indien men wegwerphandschoenen draagt bij het toepassen van een shampoo, mag er wel langer dan 30 minuten per uur worden gewerkt.

- Het afwisselen van (huidbelastende en minder huidbelastende) activiteiten vermindert sterk de kans op klachten.

Welke wegwerphandschoenen draag ik bij nat werk en chemische producten?³²

Doe verschillende soorten handschoenen mee: nitril, vinyl, latex... (vinyl is goedkoper, ietsje stijver; nitril is iets soepeler, dunner dan latex).

Gebruik handschoenen:

- uit nitril of vinyl. Vooral *nitril* is omwille van zijn goede pasvorm en beschermende werking uitermate geschikt³³.
- met lange handschoenmanchet.
- idealiter rond 30 cm lengte (van boven naar staart) – zodat er geen vocht in kan lopen (bv. bij het wassen van haar).
- die poedervrij zijn.
- die all-round glad zijn.
- die geëtiketteerd zijn met het pictogram 'bekerglas' (DIN EN 374) het CE-teken³⁴.

Onder de vloeistofdichte handschoenen kunnen **dunne katoenen handschoenen** gedragen worden die het zweet absorberen.

30 België. OiRA-tool Risk Statement 4.1.1: Er worden wegwerphandschoenen (nitril of vinyl, met lange manchet) gedragen bij het kleuren, ontkleuren, ontkrullen en permanenten.)

31 België. OiRA-tool Risk Statement 4.1.2 Er worden wegwerphandschoenen (nitril of vinyl, met lange manchet) gedragen bij het toepassen van een shampoo.

32 België. OiRA-tool Risk Statement 4.1.1 en 4.1.2
GB: Kapperswebsite van HSE <http://www.hse.gov.uk/hairedressing>

33 Kroatië: Study visit – Dr. Marija BuBas - Croatian Institute for Health Protection and Safety at Work (21 – 24 april 2014)
Nitril is ook aanbevolen als je allergisch bent aan de proteïnen van natuurlijke latex

34 Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu, checklist voor de keuze van beschermende handschoenen.
Zijn gemaakt volgens een bepaald stramien, dat beantwoordt aan bepaalde kwaliteitsnormen mbt de persoonlijke bescherming.

Gebruik zeker géén:

- gewone plastic handschoenen,
- latexhandschoenen³⁵, want die kunnen allergische huidreacties veroorzaken.

b) Herbruikbare handschoenen³⁶

Om kapperseczeem te voorkomen, gebruik je ook handschoenen voor het schoonmaken en ontsmetten van materialen, instrumenten, wasbakken, vloeren enz³⁷.

Welke handschoenen gebruik je bij het schoonmaken en desinfecteren?

- Gebruik hiervoor *dikkere, herbruikbare handschoenen* (met een lange handschoenmanchet). Die kunnen tegen een stootje. Hoe dikker ze zijn, hoe minder handig het is om ermee te werken.
- Gebruik handschoenen in verschillende maten, zodat ze voor iedere medewerker goed passen.

Let ook op het volgende:

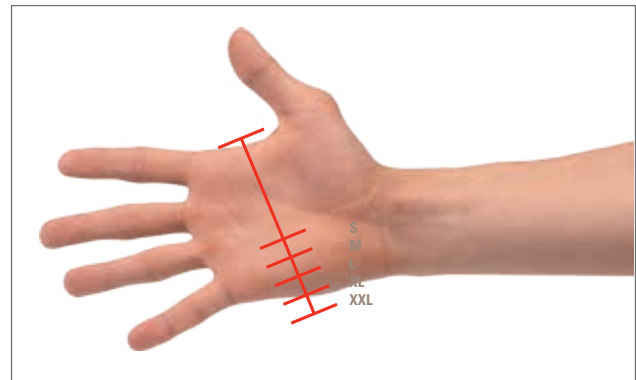
- De handschoenen zijn *persoonlijk* en mogen niet uitgeleend worden.
- Spoel herbruikbare handschoenen *af met water voordat je ze uittrekt*.
- *Laat de binnenkant* van herbruikbare handschoenen drogen voordat je ze opnieuw gebruikt.

Bij het dragen van handschoenen moet je erop letten dat:

- je de juiste pasvorm en maat kiest!

In te grote handschoenen heb je onvoldoende fijngevoeligheid. In te kleine handschoenen raken de handen snel vermoeid en gaan je handen sneller transpireren. Test daarom eerst verschillende handschoenen van verschillende fabrikanten uit.

Net zoals bij de aankoop van schoenen is het verstandig om verschillende modellen en maten te proberen. Want tenslotte moeten we toch ook niet allemaal dezelfde schoenen dragen.

Juiste maat van handschoenen

- je handen proper en droog zijn voordat je de handschoenen aantrekt!³⁸
- je vloeistofdichte handschoenen niet onafgebroken draagt (max. 4u)!³⁹

Wanneer er geen contact bestaat met huidirriterende stoffen, bijv. bij het vastleggen van afspraken, bij telefoongesprekken, drogen van haren enz., doe je best de handschoenen uit.

35 Latex: vaak zit er poeder van dierlijke eiwitten in latex. Soms kan men allergisch zijn aan het poeder, soms ook aan de latex zelf. Het is niet altijd duidelijk van waar de allergie komt.

36 België. OiRA-tool Risk Statement 4.1.3 Er worden handschoenen gedragen bij het schoonmaken en het ontsmetten. Frankrijk: Brochure 'La coiffure et votre santé' (2006)

37 België. OiRA-tool Risk statement 7.2.

38 Frankrijk: Brochure 'La coiffure et votre santé' (2006)

39 Nederland: website FNV Mooi <http://www.fnvmoogeregeld.nl/gezond-werken/eczem-en-luchtwegen/>

Doordat je handen in de handschoenen zweten, zwellen de hoorncellen op. Als je handen terug in een droge omgeving zijn, gaat het overtollige water verdampen en krimpen de hoorncellen opnieuw. Hierdoor wordt de afstand tussen de cellen terug groter en wordt je huid doorlatend voor stoffen van buitenaf.

Dat betekent dat je huid, direct na het dragen van handschoenen, over een slechtere beschermlaag beschikt en dat je bijzonder goed moet opletten met welke stoffen je in aanraking komt.

Je brengt best direct een huidbeschermende crème aan.

- je wegwerphandschoenen slechts één keer draagt!

Zoals de naam 'WEGWERP'-handschoen al aangeeft, moet je wegwerphandschoenen na één keer gebruiken écht weggooien.

Reeds bij het eerste aantrekken ontstaan er immers kleine scheuren en gaatjes die met het blote oog niet te zien zijn. Bij meermaals dragen worden deze scheuren groter, tot de handschoen je niet meer kan beschermen!

Gebruik geen vuile handschoenen. Je moet opletten voor contaminatie (verfresten...) in contact met de huid. Dit kan een allergische reactie teweeg brengen. Ook de vingertoppen van je handschoenen afknippen zorgt ervoor dat de handen niet meer beschermd zijn.

- je bij nat werk de manchet van de handschoen omslaat!

Een slimme truc! Als de rand van de manchet wordt omgeslagen, dan loopt het

water bijv. bij shampooën en uitspoelen of bij werkzaamheden boven het hoofd niet in de handschoenen.

- er op verschillende plaatsen in het kapsalon wegwerphandschoenen aanwezig zijn

Overal in het kapsalon: aan de wasbakken, op de rolwagens, bij de mengposten enz.

2.1.4. Draag beschermende kledij (schort)⁴⁰

Draag voor het uitvoeren van de verschillende handelingen ook een schort. De handschoenen en schort worden immers door de werkgever ter beschikking gesteld.

2.1.5. Gebruik nikkelvrij materiaal⁴¹

Nikkel is een metaal dat voorkomt in verschillende gebruiksvoorwerpen van roestvrij staal, zoals scharen, haarspelden, sieraden ... Bij sommige mensen ontstaat een allergische reactie na huidcontact met een nikkelhoudend voorwerp of materiaal. Veel mensen hebben al een nikkelallergie van voor ze kapper worden. Dit komt vaak door het dragen van juwelen in roestvrij staal op jonge leeftijd. Als men al een allergie heeft, is men sneller geprikkeld om een andere te krijgen.

Vaak zijn scharen en scheermessen niet nikkelvrij. Dit verhoogt het gevaar op huidirritatie of een nikkelallergie.

Vermijd ten zeerste objecten die nikkel bevatten, of test eerst de metalen instrumenten.

⁴⁰ België. OiRA-tool Risk statement 7.7. De werkgever staat in voor de reiniging en het onderhoud van de werk- en beschermingskledij. Frankrijk: 'Synergie Coiffure. Une démarche pédagogique innovante: faire de la sécurité une composante à part entière de la qualification professionnelle' (2009)

⁴¹ België. OiRA-tool Risk statement 7.1. De medewerkers werken met ergonomisch, nikkelvrij en goed onderhouden materiaal (bv. scharen). Frankrijk: Fmpcisme.org: website: 'Le site des Fiches-Médico-Professionnelles <http://www.fmpcisme.org> 'Fiche résumé / fiches de post (Coiffeur)'

2.1.6. Doe sieraden aan je handen en vingers af om te werken⁴²

Het is sterk aan te raden om handsieraden *de hele werkdag* af te doen.

Tijdens nat werk of werkzaamheden met haarcosmetica mogen er geen juwelen worden gedragen aan de handen en polsen. Juwelen zorgen ervoor dat de handen niet correct gewassen en afgedroogd kunnen worden.

Vocht en chemicaliën kunnen zich eronder verzamelen en een huidaan- doening veroorzaken. Bovendien kunnen ringen scheuren en gaatjes maken in de handschoenen, die dan natuurlijk geen bescherming meer bieden.

En trouwens: Wie ziet er eigenlijk die mooie ringen onder beschermende handschoenen?

2.1.7. Knip eerst de haren alvorens ze te kleuren⁴³

Beperk je contact met chemische producten door de haren eerst te knippen en dan pas te kleuren.

Bovendien is het ook goedkoper, want je hebt minder product nodig voor kortere haren.

2.1.8. Persoonlijke bescherming⁴⁴

Volgende zaken kunnen zorgen voor een verhoogd risico op allergieën:

- tattoos met zwarte henna (PPD)
- piercings
- verven van de wenkbrauwen en wimpers
- kunstnagels

2.1.9. Extra tips

- Draag warme handschoenen bij het buiten- gaan in de winter.
- Gebruik beschermende handschoenen voor nat werk in je vrije tijd.
- Verzorg wonden onmiddellijk en hygiënisch (met waterbestendige pleisters).
- Wissel nat werk af met droog werk.

2.2. HUIDREINIGING⁴⁵

2.2.1. Principe: 'Zo weinig mogelijk, zo veel als nodig is'

Dat betekent dat de handen niet met huidrei- nigende middelen moeten worden gewassen, tenzij ze vuil of gekleurd zijn. Zo is een reiniging van de handen, bijvoorbeeld na het dragen van handschoenen, in principe niet nodig.

⁴² Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

België. OiRA-tool Risk Statement 4.1.4 De medewerkers doen handsieraden af om te werken.

Frankrijk: Brochure 'La coiffure et votre santé' (2006)

Frankrijk: 'Synergie Coiffure. Une démarche pédagogique innovante: faire de la sécurité une composante à part entière de la qualification professionnelle' (2009)

⁴³ Denemarken: Verslag study visit prof. Jeanne Duus - National Allergy Research Centre (Videncenter for Allergi) Kopenhagen (11 – 13 juni 2014). Verslag peer review 2 - 1 december 2014 (Willem Kruithof)

⁴⁴ Denemarken, presentatie Dr. Jeanne Duus - National Allergy Research Centre (Videncenter for Allergi) Kopenhagen (11 – 13 juni 2014).

⁴⁵ Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

2.2.2. Handzeep⁴⁶

- De pH-waarde moet **pH-huidneutraal (ca. 5,5)** zijn om de zuurbeschermingsmantel van de huid niet te belasten.
- Het product moet **vrij zijn van kleur- en geurstoffen** en van **conserveermiddelen**, aangezien het hierbij gaat om stoffen die een allergie kunnen veroorzaken (idem vreemde stoffen zoals glitter).
- Het product mag geen **oplosmiddelen en schuurmiddelen** bevatten.
- **Gebruik géén shampoo** voor het wassen van de handen!

Pas op voor onjuiste info op de producten zoals ‘dermatologisch getest’, ‘allergie getest’, ‘pH neutraal!.. Het is niet omdat het product deze informatie vermeldt dat dit effectief ook zo is. Producenten van cosmetica (in tegenstelling tot producenten van geneesmiddelen) mogen immers schrijven wat ze willen.

2.2.3. Gebruik lauw water⁴⁷

Vermijd temperatuurschommelingen van het water. Indien mogelijk, gebruik thermostatische mengkranen met een voorgeprogrammeerde temperatuur en lauw water.

Warm water zorgt immers voor een snellere ontvetting van de handen.

2.2.4. Welke handdoek gebruiken?⁴⁸

- Gebruik zo zacht mogelijke handdoeken.
- Gebruik handdoeken voor éénmalig gebruik.
- Gebruik papieren wegwerphanddoekjes.
- **Gebruik nooit de voor klanten gebruikte handdoeken**, aangezien deze vaak resten van bijv. haarverf of shampoo bevatten die de huid irriteren of zelfs allergieën kunnen veroorzaken.

2.2.5. Hoe de handen afdrogen?

- Dep je handen voorzichtig droog.
- Hard wrijven leidt tot het ‘afschuren’ van de bovenste beschermlaag en kan de huidbarrière bijkomend beschadigen.
- Droog ook goed af tussen de vingers.

2.2.6. Was je handen altijd in een aparte ruimte (niet in de wasbak van het kapsalon)⁴⁹

Bij een ernstige bevuilding van je handen desinfecteer je best eerst de handen (met een goed product!) alvorens ze te wassen. Door je handen te wassen, verwijder je de beschermlaag.

Desinfecteren doodt 10x meer bacteriën dan wassen. Bovendien wordt de vetlaag niet verwijderd door het desinfecteren. Desinfecteren is daarom minder belastend voor de huid dan wassen.

46 België. OiRA-tool Risk Statement 4.2.2 De handen worden gewassen met een pH-neutrale handzeep.

47 Frankrijk: Brochure ‘La coiffure et votre santé’ (2006)

48 België. OiRA-tool Risk Statement 4.2.3 De handen worden na het wassen afgedroogd met handdoeken voor eenmalig gebruik

49 België. OiRA-tool Risk Statement 4.2.1 Er is een aparte ruimte voorzien voor het wassen en het verzorgen van de handen

2.3. HUIDVERZORGING⁵⁰

2.3.1. Gebruik huidverzorgende crème na je werk, maar ook na je huishoudelijke taken

Dit zorgt voor een nog beter herstel van je huid.

Breng zeker in de koude periodes een verzorgende handcrème aan na het werk⁵¹.

2.3.2. Breng voor het slapengaan ('s nachts) eens een handenmasker aan!⁵²

Hiervoor heb je alleen een geschikte verzorgende crème en een paar katoenen handschoenen nodig. De nachtcrème is dikker van textuur dan de dagcrème. Verdeel de crème rijkelijk over je handen en trek je handschoenen aan. Je bent klaar!

Zo kan de verzorgende crème de hele nacht intensief inwerken.

De crème opent de ruimte tussen de hoorncellen en bevordert daardoor het herstel. Doordat deze crème de poriën openzet, mag je ze enkel gebruiken voor het slapengaan.

Doordat deze crème de indringing van vreemde stoffen vergemakkelijkt, mag je deze crème zeker niet gebruiken tijdens de arbeid.

50 Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu

51 Oostenrijk: Auva ppt Schöne Hände sind deine Visitenkarte.

52 België. OiRA-tool Risk Statement 4.2.4 De handen worden regelmatig ingesmeerd met een neutrale, hydraterende handcrème.

Duitsland: Verslag study visit Osnabrück – prof. Swen Malte John, – Institute for Interdisciplinary Dermatological Prevention and Rehabilitation (iDerm) at the University of Osnabrück (26 – 29 augustus 2014).

3. ADDENDUM: HOE OMGAAN MET KRITISCHE KLANTEN⁵³

Argumenten en tegenargumenten – Safehair

In de opleiding kan je het thema Huidbescherming opnemen. Een argumentatietraining met je cursisten, bijv. door middel van een rollenspel, kan je cursisten helpen om het thema huidbescherming op de werkplek te kunnen motiveren tegenover klanten, collega's en de baas. Hier volgt materiaal als basis voor een argumentatietraining:

3.1. KRITISCHE KLANT

Kritische klant!

Sara volgt nog maar pas een kappersopleiding en mag nu haar eerste klant shampooën. Ze begeleidt de klant naar de wastafel en trekt haar beschermende handschoenen aan.

Plots zegt de klant: "Waarom draagt u handschoenen? Wilt u mij niet aanraken? Zo vuil zijn mijn haren niet en bovendien trekken handschoenen aan mijn haren!"

3.1.1. Hoe kun je in dit geval reageren?

"Het spijt mij dat u die indruk heeft. Dat ik handschoenen draag heeft niets met u, maar met mij te maken, want ik moet mijn huid beschermen tegen het vele contact met vocht. Kappers krijgen namelijk vaak af te rekenen met contacteczeem aan de huid.

Bovendien gebruiken wij wegwerphandschoenen die niet aan de haren trekken. Laten we het gewoon proberen en u zegt het meteen als het voor u onaangenaam is."

3.1.2. Is de klant nog niet overtuigd?

"Wanneer ik slechts één keer per dag bij klanten het haar zou moeten wassen, dan zou het niet zo erg zijn. Maar het frequente contact met water en shampoos zorgt ervoor dat de vetten constant uit mijn huid worden gewassen. Daardoor voelt mijn huid na verloop van tijd droog en ruw aan en mijn huidbarrière wordt beschadigd.

Wist u dat vele kappers zelfs hun beroep moeten opgeven, omdat ze aan een beroepsgerelateerde huidaandoening lijden? Geeft u mij alstublieft de kans om mijn kunnen ook met handschoenen te bewijzen! Een professionele kapper draagt vandaag de dag handschoenen, net zoals bijvoorbeeld een tandarts. Of zou u zich met blote vingers in de mond laten aanraken?"

3.2. DAT IS TOCH NIETS

Dat is toch niets!

Je nieuwe collega Maria voert zorgvuldig alle taken uit die haar worden toevertrouwd zoals wassen, föhnen, verven en permanenten. De klanten zijn enthousiast over de creativiteit en vakcompetentie van Maria. Sinds enkele dagen merk je bij je collega huidveranderingen op aan de handen. Vooral de ruimten tussen de vingers zien er al duidelijk rood uit.

Maria relativeert: "Dat is toch niets! Mijn handen zijn in orde. Ik draag geen handschoenen, omdat ik daarin geen gevoel heb."

3.2.1. Hoe kan je Maria overtuigen?

"Maria, je moet naar je huidarts gaan, want ook de kleinste veranderingen aan de huid zoals bijv. droge plekken en roodheid moeten ernstig worden genomen. Laat het niet tot pijnlijke huidveranderingen en barsten komen die je kunnen beperken in je job! Hoe vroeger een huidaandoening wordt herkend en behandeld, des te gemakkelijker is ze te genezen! Nu kun je je huid nog met weinig moeite weer fit krijgen!

Het dragen van handschoenen moet worden geoefend. Vertrouw mij, de fijngevoeligheid komt na verloop van tijd terug! Artsen kunnen zelfs met twee paar handschoenen over elkaar operaties uitvoeren – en zij hebben ook veel fijngevoeligheid nodig!"

3.2.2. Is Maria nog niet overtuigd?

"Studies tonen evenwel aan dat men het werken met handschoenen kan leren en dat de tastzin na verloop van tijd terugkomt. Daarbij is het belangrijk dat je steeds opnieuw probeert en dat je vooral bij het begin geduld met jezelf hebt. Tenslotte moet iedere kapper het knippen van haar ook eerst leren en oefenen tot hij de techniek onder de knie heeft!

Een belangrijke voorwaarde is dat je handschoenen hebt die goed passen, want niemand kan fijngevoelige handelingen uitvoeren met te grote of te kleine handschoenen."

3.3. DAT IS EEN ZAAK VOOR DE BAAS

Pas sinds kort mag je alle typische handelingen als kapper zoals wassen, knippen en föhnen zelfstandig uitvoeren. Maar nu al branden je handen bij contact met shampoo en haren, zijn ze rood en jeuken ze. Je baas Pierre interesseert dat niet. Als je naar geschikte beschermende handschoenen en huidbeschermende crèmes vraagt, wimpelt hij dit af en zegt hij: "Beschermende handschoenen en huidbeschermende crèmes zijn bij ons in de kappersbranche niet nodig. Dat beetje water en shampoo is toch niet schadelijk voor de huid! In mijn salon worden alleen de beste en huidvriendelijkste producten gebruikt. Bovendien zijn handschoenen en crèmes voor alle werknemers veel te duur! Stel je niet zo aan en verzorg je handen gewoon beter thuis. Tenslotte ben je verantwoordelijk voor jezelf!"

3.3.1. Hoe kan je jouw baas overtuigen?

"Het frequente contact met water en shampoos tijdens het werk zorgt ervoor dat de vetten uit mijn huid worden gewassen. Daardoor voelt mijn huid na verloop van tijd droog en ruw aan en mijn huidbarrière wordt beschadigd. Dat gebeurt ongeacht hoe mild en huidvriendelijk of hoogwaardig de producten ook zijn waarmee wij werken. Gewoon zuiver water alleen al kan de huid uitdrogen. Mijn handen zien er nu al ontstoken uit en doen pijn. Ik heb bovendien geleerd dat vooral wij kappers vaak lijden aan contacteczeem.

Wat betreft de kosten voor handschoenen en crèmes vergist u zich gelukkig! Integendeel zelfs: het dragen van handschoenen bespaart geld! Want wanneer men omwille van een

huidaandoening niet kan werken, is dat immens veel duurder! Trouwens, eigenlijk bent u als mijn werkgever verantwoordelijk voor mijn bescherming op het werk."

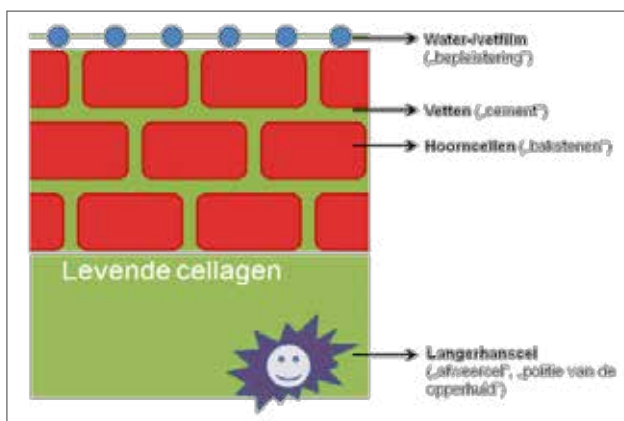
3.3.2. Is jouw baas nog niet overtuigd?

"Het klinkt misschien tegenstrijdig, maar geld uitgeven om handschoenen te kopen, bespaart geld!

Wanneer ik of een collega slechts één dag afwezig zijn omwille van een huidaandoening en niet kunnen werken, ontstaan er door deze arbeidsongeschiktheid zo hoge kosten, dat er voor een jaar handschoenen kunnen worden gekocht! En vooral bij huidaandoeningen duurt de arbeidsongeschiktheid meestal langer dan één dag!

Overigens: handschoenen zijn helemaal niet zo duur als u misschien denkt! Zoals bij alle producten zijn er verschillende firma's en vaak loont een prijsvergelijking. Wanneer er grotere hoeveelheden worden besteld, kan er meestal geld worden bespaard. En berekeningen tonen aan dat een werkgever slechts ca. 1% van de totale omzet moet investeren om zijn werknemers te beschermen."

4. BIJLAGE I⁵⁴: ECZEEM DOOR HERHAALD CONTACT MET HUIDIRRITERENDE STOFFEN (DEGENERATIEF ECZEEM)⁵⁵

Intacte huidbarrière

4.1. FASE 1: VERWIJDERING VAN DE WATER-/VETFILM

De water-/vetfilm (zuurbeschermingsmantel) wordt verwijderd.

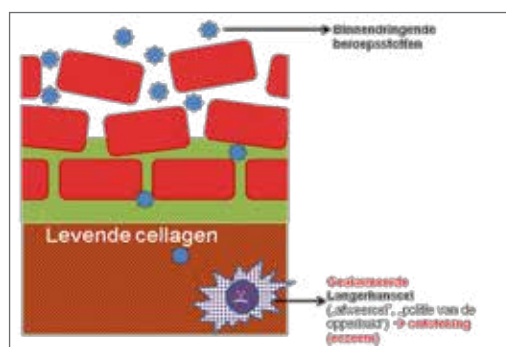
Shampoos, bijvoorbeeld, hebben een vetoplossende werking. Door veelvuldig contact met de huid verwijderen shampoos de vetten die onze huid beschermen en waterafstotend maken. De zogenaamde huidbarrière gaat dan verloren en de hoornlaag wordt blootgelegd. De huid gaat zich gedragen als een spons waarin water, en de daarin opgeloste irriterende stoffen, makkelijk worden geabsorbeerd. De huid spant en voelt dof aan. De heropbouw van de natuurlijke zuurbeschermingsmantel duurt uren..

4.2. FASE 2: ONTVETTING VAN DE HOORNLAAG

Bij steeds nieuwe irritaties lopen de beschadigingen op. Deze stoffen irriteren dan de celletjes die instaan voor de aanmaak van een nieuwe huidlaag. De natuurlijke hoornlaagvetten verdwijnen. De hoornlaag wordt daardoor doorlatend voor verschillende beroepsstoffen. Door de verstoorde aanmaak van een nieuwe huidlaag wordt de huid broos, droog en schilferig, en ontstaan er kloofjes.

4.3. FASE 3: BINNENDRINGEN VAN BEROEPSSTOFFEN

Wanneer er daadwerkelijk beroepsstoffen binnendringen in de huid, stoten ze daar op de bewakers van de opperhuid. Dat zijn speciale afweercellen van het immuunsysteem, de zogenaamde Langer-

⁵⁴ Duitsland: website Safehair; www.safehair.eu
België: Idewe: Niets aan de hand? Toch wel,

⁵⁵ Duitsland: Verslag study visit Osnabrück – prof. Swen Malte John, – Institute for Interdisciplinary Dermatological Prevention and Rehabilitation (iDerm) at the University of Osnabrück (26 – 29 augustus 2014)

hanscellen. De cellen van Langerhans weren de beroepsstoffen af. Tenslotte volgt er een ontstekingsreactie van de huid. Er ontstaat een degeneratief eczeem. De huid reageert met een ontsteking om zich te beschermen tegen het binnendringen van lichaamsvreemde en misschien schadelijke stoffen en om je te waarschuwen! De chemische stoffen, de afwisseling van nat en uitdrogend werk (bv. haardrogen), de afwisseling van warmte en koude, en de wrijving op de huid oefenen nu voortdurend een beschadigend effect uit. Hierdoor worden er ontstekingsletsels veroorzaakt en onderhouden: roodheid, pijn, jeuk, zwelling, kloofvorming...

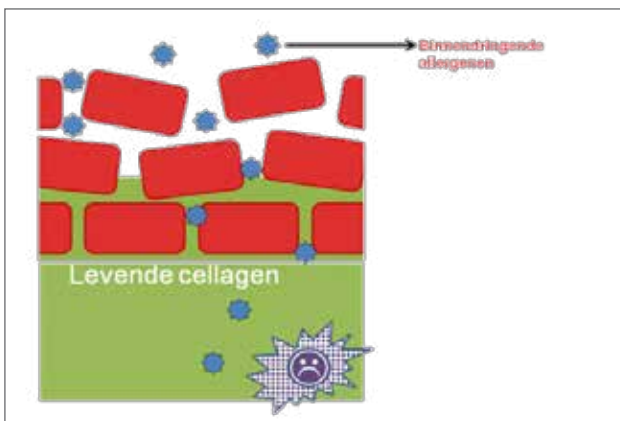

5. BIJLAGE 2: ZO ONTSTAAT EEN ALLERGIE⁵⁶

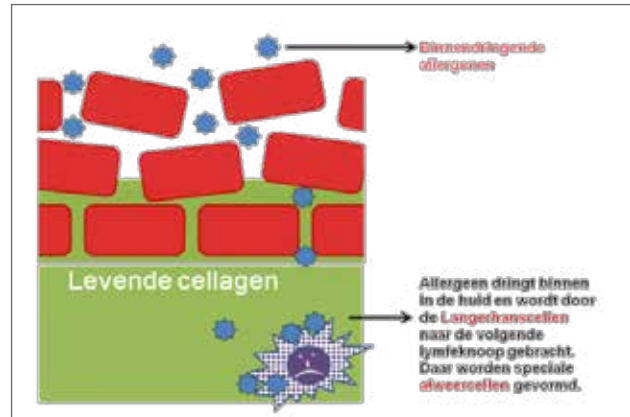
5.1. FASE 1: SENSIBILISATIEFASE

Sensibilisatie (bewapening en rekrutering): een allergeen, bijv. PPD (p-fenyleendiamine) uit haarverf, dringt binnen in de huid. De cellen van Langerhans gaan ervan uit dat PPD een zeer gevaarlijke stof is voor het lichaam. De beroepsstoffen worden vervolgens beschouwd als zogenaamde 'antigenen', waartegen met harde wapens moet worden gestreden en waartegen een immunologisch geheugen wordt gevormd.

De cellen van Langerhans brengen één of meerdere indringers naar een bewakings- en rekruteringsstation van het immuunsysteem (=lymfeklieren). Vervolgens wordt er een speciale eenheid gevormd, de zogenaamde 'antilichamen'. De fase waarin uw lichaam zich bewapent tegen een allergeen, wordt de sensibilisatiefase genoemd.

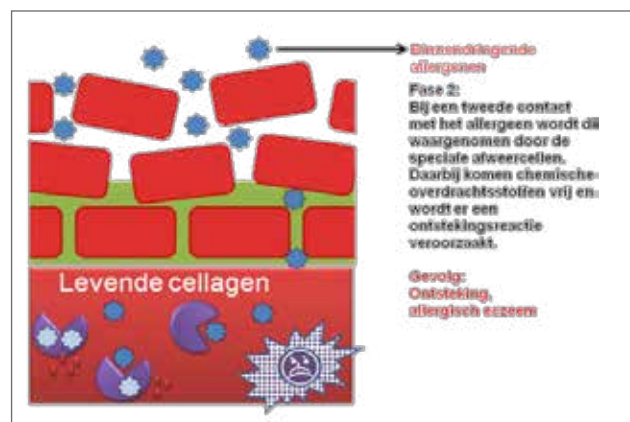
Binnendringen van allergeen door de beschadigde huidbarrière

De afweercel start het immunologische antwoord.

5.2. FASE 2: IMMUNREACTIE EN ALLERGIEGERELATEERDE ONTSTEKING VAN DE HUID

Zodra er een leger aan afweercellen en een immunologisch geheugen werden gevormd, volstaan reeds eenmalig kleine hoeveelheden van het allergeen om een immunoreactie, en dus een allergiegerelateerde ontsteking van de huid, uit te lokken.

Allergische ontstekingsreactie

coiffure.org
by **UBK/UCB**

